

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

FORSLAG TIL PLAN FOR FOREBYGGENDE ARBEID

Innhold

1. Innledning.....	3
1.1 Forebygging	3
1.2.Omsorgssvikt	4
1.3 Atferdsvansker.....	5
2. Bakgrunn og rammebetingelser	6
2.1. Barnevernsreformen og ny barnevernslov	6
2.2. Kommuneplanens samfunnsdel 2023-2034 – Trysil kommune	6
2.3 Folkehelse	8
2.4 Trysil kommunes oppvekstmodell.....	9
3. Dagens situasjon og utfordringer for barn, unge og deres familier	10
3.1 Å vokse opp i Trysil.....	10
3.2 Tilstandsrapport for barnevernstjenesten	11
3.3 Informasjon fra brukere av tjenester.....	11
3.4 Oppsummering	12
4. Kommunens forebyggende arbeid - kompetanse og tiltak	13
4.1 Kompetanse	13
4. 2 Tiltak.....	13
5. Mål, tiltak, ansvar og organisering	15
5.1 Mål.....	15
5.2 Tiltak.....	16
6. Referanser	22

1. Innledning

En god oppvekst kan beskrives som en tilværelse preget av trygg og stabil tilknytning til omsorgspersoner, gode voksenmodeller og velfungerende barnehage, skole og nærmiljø og boforhold.

I barnevernsloven fremgår kommunens ansvar for å fremme gode oppvekstvilkår. Loven beskriver kommunens ansvar for å forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsproblemer, og pålegger kommunen å vedta en plan for det forebyggende arbeidet. Planen skal beskrive mål for arbeidet, hvordan arbeidet skal organiseres og fordeles mellom etatene i kommunen og hvordan etatene skal samarbeide.

En tverrfaglig arbeidsgruppe bestående av representanter fra oppvekstadministrasjonen, helsestasjonen, barnevernstjenesten og psykisk helse har utarbeidet planen. I arbeidet med planen har både ungdomsrådet, brukere og referansegruppen fått mulighet til å komme med innspill.

Planen vil naturligvis være sentral i oppvekstsektoren, men vil også være førende for andre sektorer.

Det har vært et mål å utarbeide et enkelt og oversiktlig dokument og en plan som blir et reelt verktøy for det forebyggende arbeidet framover.

Planen starter med en redegjøring for noen sentrale begreper og fortsetter videre med bakgrunn og rammer. Videre er det en beskrivelse av dagens situasjon i Trysil opp mot det som omhandler omsorgssvikt og atferdsproblemer, en vurdering av dagens tiltak og kompetanse i hjelpeapparatet og det framtidige behovet. Siste del av planen består av mål, tiltak og framdriftsplan som beskriver organisering og ansvar.

Det forutsettes at planen revideres og justeres jevnlig for å sikre gode tiltak og at planen møter de fremtidige utfordringene.

1.1 Forebygging

Forebygging rettet mot barn og unge handler først og fremst om å legge til rette for et godt oppvekstmiljø for alle. Det handler også om å redusere risikofaktorer for at noe uønsket skal skje og å redusere sosiale problemer, sykdom og dødelighet.

Forebygging kan deles inn i tre nivåer

- *Universell forebygging* omfatter innsats rettet mot hele befolkningsgrupper uten at en har identifisert individer eller grupper med forhøyet risiko.
- *Selektiv forebygging* er tiltak rettet mot grupper med kjent og/eller forhøyet risiko for å utvikle problemer.
- Indikativ forebygging er tiltak rettet mot individer med høy risiko eller klare tegn på problemer

Med oppvekstmodellen har Trysil kommune en plan for den universelle forebyggingen. Den retter seg mot hele barne- og ungdomsgruppen i kommunen og legger føringer hvordan det skal jobbes mot alle barn og unge for å nå målsettingen om robuste barn og unge som har det bra.

Plan for forebyggende arbeidet rettes derfor mer mot det som beskrives som selektiv og indikativ forebygging. Det fokuseres konkret på hvordan vi skal forebygge omsorgssvikt og adferdsproblemer, hvordan komme tidlig inn med gode tiltak og hvordan det bør jobbes tverrfaglig for å oppnå målsettingene.

1.2.Omsorgssvikt

Barn har rett til en oppvekst med trygge rammer. Til tross for dette klarer ikke alle voksne å gi barna eller ungdommene sine den omsorgen, tryggheten og sikkerheten de trenger og utsetter dem for omsorgssvikt.

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (BUFDIR) beskriver at *omsorgssvikt er når et barn eller en ungdom ikke får dekket sine behov, fysisk, psykisk og/eller følelsesmessig og at de ikke får den omsorgen og/eller beskyttelsen de trenger hjemme.*

Omsorgssvikt kan handle om flere forhold:

- *Mestrer ikke grunnleggende omsorg*

Noen foreldre mestrer ikke den grunnleggende omsorgen som handler om å dekke de fysiske, psykiske, medisinske eller følelsesmessige behovene på en god nok måte. Alle barn har behov for kjærlighet, omsorg, trygghet og beskyttelse.

- *Mestre barn med særskilte behov*

Enkelte foreldre kunne ha mestret et barn med vanlige omsorgsbehov, men mestrer ikke et barn med særskilte behov, for eksempel barn som har nedsatt funksjonsevne eller psykisk eller somatisk sykdom. Barn kan også utvikle eget rusmisbruk eller andre problemer som gjør det vanskelig eller for krevende for foreldrene å ta godt nok vare på dem.

- *Foreldrenes egne utfordringer*

Omsorgssvikt kan skyldes psykiske problemer hos foreldre, eller det kan handle om alkohol- eller rusmisbruk, eller kriminalitet. Noen barn kan også oppleve at foreldrene har en så omfattende konflikt seg imellom at omsorgssituasjonen blir skadelidende. Andre barn opplever å bli utsatt for fysisk vold, eller de kan oppleve at far, mor eller søsken blir utsatt for vold.

Å vokse opp under omsorgssvikt er skadelig og kan gi alvorlige problemer både på kort og lang sikt. For å hindre skjevutvikling er det viktig å gi hjelp tidlig – da øker også sjansen for å unngå store skader som det er langt vanskeligere å reparere.

1.3 Atferdsvansker

Atferdsvansker kan komme til uttrykk på ulikt vis og kjennetegnes gjerne ved ulike former for regelbrytende eller utagerende atferd. Atferden kan ofte knyttes til ulike følelsesmessige vansker.

Folkehelseinstituttet skriver i 2020 følgende om atferdsvansker:

«Barne- og ungdomsårene er preget av store følelsesmessige- og sosiale endringer. Det er særlig i disse årene at atferdsvansker, også kalt atferdsproblemer (og lignende), kan oppstå. Det fins ikke én allment akseptert definisjon for atferdsvansker, men refererer til vedvarende opposisjonell, aggressiv og/eller destruktiv eksternerende atferd som er tydelig utenfor atferd som vurderes som sosialt akseptabelt. Det er vanskelig å anslå andelen barn og unge med atferdsvansker, men studier estimerer at ca. 5-10 % av barn og unge i Norge har atferdsvansker, inkludert alvorlig atferdsproblematikk som lovbrudd.

Selv milde atferdsvansker kan utgjøre en stor utfordring for det enkelte barn, familier, skolekamerater, lærere og samfunnet for øvrig. Oppfølgingsstudier viser at tidlige atferdsvansker hos barn utgjør en risikofaktor for mange psykiske, fysiske og sosiale problemer blant ungdom og voksne. Det synes derfor viktig med tidlig innsats, for eksempel i hjemmet, for å forhindre videre uheldig utvikling av atferdsvansker.»

2. Bakgrunn og rammebetingelser

Den forebyggende planen bygger på målsettinger i nasjonale og lokale planer.

2.1. Barnevernsreformen og ny barnevernslov

Barnevernsreformen trådte i kraft 1.1.2022 og ny barnevernslov er gjeldende fra 1.1.2023. Kommunene fikk gjennom disse mer ansvar på barnevernsområdet. Kommunene skal jobbe forebyggende og samordne de ulike tjenestene som skal bistå barn og unge og deres familier. Kommunen skal legge til rette for gode oppvekstvilkår og forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsproblemer. Det overordnede målet med reformen er at flere utsatte barn og familier skal få den hjelpen de trenger på et tidlig tidspunkt.

Intensjonene med barnevernsreformen og ny barnevernlov:

- kommunene skal styrke arbeidet med tidlig innsats og forebygging.
- hjelpen skal bli bedre tilpasset barn og familiers behov.
- rettsikkerheten til barn og familier skal bli godt ivaretatt.
- ressursbruken og oppgaveløsningen i barnevernet skal bli mer effektiv.

2.2. Kommuneplanens samfunnsdel 2023-2034 – Trysil kommune

Kommuneplanens samfunnsdel 2023-2034 ble vedtatt av kommunestyret 14.02.2023.

INNSATSOMRÅDE 2: INKLUDERENDE OG TRIVELIG

Inkluderende og trivelig handler om at alle innbyggere, deltidsinnbyggere og besøkende skal oppleve trivsel, tilhørighet, trygghet og inkludering i kommunen. Visjonen viser hvordan kommunen vil utvikle en sosial, aldersvennlig og helsefremmende kommune med redusert utenforskap. Alle i Trysil skal ha mulighet til å delta i samfunnet og utviklingen av det. Gjennom tidlig innsats, gode oppvekstvilkår og tett oppfølging skal alle unge i kommunen ha like forutsetninger for videre utdanning og arbeid.

I planens innsatsområde 2. *Inkluderende og trivelig* beskrives forhold som er førende for det forebyggende arbeidet med barn og unge.

Målsettinger fra samfunnsplanen:

- legge til rette for at alle skal ha mulighet til å oppleve sosial tilhørighet, mestring og trivsel ut fra egne forutsetninger og bidra til å hindre utenforskap
- arbeide tverrfaglig og forebyggende for å styrke livsmestringen og inkludering av alle barn slik at ingen faller utenfor samfunnet
- gjennom tidlig innsats, tverrfaglig tilnærming og god samhandling ha gode tjenester for innbyggeren fra vugge til grav
- vi skal ha god tilpasset opplæring og sørge spesielt for å ivareta sårbare barn og unge

2.3 Folkehelse

Folkehelsearbeid handler om å påvirke faktorer som direkte eller indirekte fremmer befolkningenes helse, trivsel og livskvalitet.

Det kan handle om å ha et hjem du trives i, muligheten til å få en utdanning, ha en jobb å gå til, om å føle tilhørighet, ha et sosialt nettverk og å mestre livets opp- og nedturer. Oppvekstvilkår, utdanning, inntekt, bolig arbeid, arbeidsmiljø og sosial støtte har derfor betydning for befolkningens helse generelt, for sosiale helseforskjeller og for å hindre utenforskap.

Sosiale helseforskjeller påvirker barns oppvekst og helse helt fra starten og det er en tydelig sammenheng mellom belastninger i barndommen og negative utfall senere i livet. Vaner og forutsetninger for å ta riktige valg etableres tidlig. Forebygging, gode oppvekstvilkår og tiltak overfor barn og unge har stor effekt og betydning for folkehelsen.

Et av Trysil kommunes prioriterte innsatsområder for folkehelse i 2023-2027 omhandler å redusere sosial ulikhet i helse. Herunder beskrives viktighet av at det jobbes med tiltak som styrker livsmestring og den psykiske helsen. Det brede folkehelsearbeidet krever innsats fra alle fagområder og nivåer og et mantra er at det skal tenkes "helse i alt vi gjør".

2.4 Trysil kommunes oppvekstmodell

Trysil kommunes oppvekstmodell ble vedtatt av kommunestyret 20.06.2023

Det er en målsetting at *barn og unge i Trysil skal bli robuste slik at de tør, vil og kan håndtere det livet byr på og at de skal ha det bra med seg selv.*

Modellen beskriver at målsettingen kan nås ved å legge til rette for at barn og unge har byggende faktorer i sine liv. De byggende faktorene eller brikkene i modellen som er prioritert er:

- Rutiner, mat og søvn
- Aktivitet og lek
- Lyst til å lære
- Relasjoner og inkludering
- Medvirkning

En viktig ramme for dette byggende arbeidet er de voksne. Voksne som ser, viser veg, rekker ut ei hånd og skyver fram. Alle som arbeider med barn og unge i kommunen er ansvarlige for å bidra til at barna og ungdommene får disse byggende faktorene. I barnehager, skoler, på fritiden og ved hjelp av støttetjenester som PPT, barnevern og helsestasjon skal tiltak som fremmer disse faktorene prioriteres.

3. Dagens situasjon og utfordringer for barn, unge og deres familier

De aller fleste barn og unge som vokser opp i Norge i dag har det godt. Forskning viser at ungdommene har fremtidstro, de er flinke, har gode relasjoner til sine foreldre og bruker mindre rusmidler enn tidligere generasjoner. Til tross for dette ser vi også at mange sliter. Det kan handle om ufrivillig skolefravær, mobbing, utenforskap og ulike psykiske vansker. Både barn og foreldre møter utfordringer som kan påvirke atferd og omsorgssituasjon. Eksempelvis vokser dagens barn og unge opp i litt andre forhold enn tidligere generasjoner. Den raske teknologiske og digitale utviklingen med sosiale medier og spillverden, kan bidra til å skape utfordringer. Dette gjelder både for foreldre og foreldrerollen, men også for barna og ungdommene som eksponeres og som skal forholde seg til alt dette nye og de muligheter det gir. Økonomi er også en faktor som skaper utfordringer for mange. Flere barn og unge vokser opp i lavinntektsfamilier og barnefattigdom er et økende problem. Utover dette opplever også mange barn, unge og deres foreldre utfordringer knyttet til en endret familiestruktur. Mange opplever at foreldre går fra hverandre og må forholde seg til å bo i to hjem, få steforeldre/bonusforeldre og stesøsken/bonussøsken. For noen, både barn, unge og foreldre, kan dette være utfordrende.

3.1 Å vokse opp i Trysil

I Trysil bor det omkring 1100 barn og unge i alderen 0-18 år, noe som utgjør 17% av innbyggerne.

Trysil har god barnehagedekning (omtrent 95 %) og mange av de yngste barna på barneskolen går på SFO. Kommunen har seks kommunale barnehager, fire private barnehager, tre kommunale og en privat barneskole, en kommunal ungdomsskole og en videregående skole.

Flere undersøkelser viser at de aller fleste barn og unge i Trysil, som ellers i landet, oppgir at de har det bra. Ungdatatall viser at de fleste trives på skolen, er fornøyde med foreldrene sine og at de stort sett er fornøyde med lokalsamfunnet sitt.

Oppvekstprofilen for 2023 viser at det i Trysil er flere personer under 18 år i husholdninger med vedvarende lavinntekt enn i landet forøvrig. Folkehelseprofilen fra samme år viser at andelen barn i familier som har mottatt sosialhjelp minst én gang i løpet av året er høyere enn landsnivået. Barn av sosialhjelpsmottakere antas å være en potensielt utsatt gruppe, både økonomisk og sosialt. Inntekt og økonomi er grunnleggende påvirkningsfaktorer for helse, og forskning har vist at det er en sammenheng mellom inntektsnivå og helsetilstand. Barn av eneforsørgere er likt i Trysil som i landet for øvrig. Statistisk sett kan barn av eneforsørgere være en potensielt sårbar gruppe, både økonomisk og sosialt.

Trysil har flere barn med barnevernstiltak enn ellers i landet og med en overvekt av gutter.

Uten tall å sammenligne med så meldes det om en økning i antall elever med skolefravær i Trysil. Tendensen gjelder også resten av landet. Det å mestre og

fullføre skolen gjennom oppveksten er viktig. I tillegg til at skolen er nødvendig for å sikre fremtidig arbeid og selvstendighet, er den viktig for å utvikle sosiale ferdigheter, språk og læring. Årsakene til skolefravær er gjerne sammensatt. Det kan være både forhold på skolen og/eller hjemme som krever ekstra tilpasninger.

3.2 Tilstandsrapport for barnevernstjenesten

Barnevernstjenesten har siden 2020 utarbeidet årlige tilstandsrapporter til kommunestyret. Rapportene beskriver tilstanden, utviklingen og viktige problemstillinger i tjenesten.

Rapportene viser at både antall bekymringsmeldinger og antall barn med tiltak fra barnevernstjenesten har vært økende siden 2020. Gjentakende problematikk er bekymringer knyttet til manglende foreldreferdigheter, konflikter i hjemmet og rus/psykiatri.

Rapportene beskriver videre at barnevernstjenesten i Trysil mangler ressurser til å kunne overholde lovens tidsfrister for gjennomføring av undersøkelser og mer generelt å overholde saksbehandlingskrav. Samtidig drives barnevernstjenesten økonomisk «bra», med lave utgifter til tiltak og med lav andel av kommunens budsjett til barnevern.

Videre fremgår det av rapportene at barnevernstjenesten ser et behov for større bredde i tiltaksapparatet i kommunen. Dette avhenger av ressurser, kompetanse og bedre samordning av tiltak som kan forebygge omsorgssvikt og atferdsvansker. Ved å ha et bedre utbygd hjelpeapparat kan flere få nødvendig og tilpasset hjelp (i eller utenfor barnevernet) og det kan spare kommunen for mer inngripende og kostbare tiltak senere.

3.3 Informasjon fra brukere av tjenester

For å få fram brukerperspektivet er det innhentet informasjon fra fem brukere som alle har hatt kontakt med flere instanser i Trysil kommune. Alle er valgt ut fordi de har sammensatte utfordringer og representerer både barn/unge og foresatte.

De fleste brukerne sier at tjenestetilbudet for barn og unge ofte kan oppleves som uoversiktlig, fragmentert og personavhengig. De beskriver at de har fått god hjelp av enkeltansatte, men at det oppleves noe tilfeldig. En bruker beskrev det som å ha flaks eller uflaks. Brukerne beskriver at det tverrfaglige samarbeidet ofte bærer preg av ansvarspulverisering, hvor det er vanskelig å vite hvilket tjenesteområde som har ansvaret for å gi hjelp, og der mangel på ressurser brukes som argument for å ikke gi hjelpen som brukerne trenger/ønsker. Flere uttrykker at de hadde ønsket at de hadde fått bedre hjelp tidligere, og at ressursmangel ikke burde begrenset tjenestetilbudet.

3.4 Oppsummering

De fleste barn og unge i Trysil oppgir å ha det bra. Kommunen har god barnehagedekning og de fleste elevene trives på skolen.

Noe av utfordringsbildet ser ut til å være at

- Trysil har en høyere andel av husholdninger med vedvarende lavinntekt, og høyere andel barn i familier som mottar sosialhjelp.
- Høy andel barn i barnevernet
- Samarbeid mellom tjenesteområder oppleves som noe mangelfullt, personavhengig og tilfeldig. Hjelpesystemene er fragmentert, og det gir et dårlig utgangspunkt for helhetlige og koordinerte tjenester.
- Ressursmangel og høyt press på eksisterende tjenester gir en sårbarhet i hjelpeapparatet.

4. Kommunens forebyggende arbeid - kompetanse og tiltak

Det ble i august 2023 sendt ut forespørsel til aktuelle enheter/avdelinger i kommunen for kartlegging av kompetanse og forebyggende tiltak. Svar kom fra barnehagene, SFO, skolene, PPT, barnevernstjenesten, helsestasjonen, psykisk helse, kommunelege/legesenteret og kulturavdelingen.

4.1 Kompetanse

Kartleggingen viser at avdelingene jevnt over har en god og bred sammensatt kompetanse, og få ufaglærte:

Barnehagene er i stor grad innenfor lovkrav til kompetanse med både barneveiledere og barnehagelærere. Skolene rapporterer om at de har elevveiledere med ulike relevante utdanninger og lærere med ulike fagkombinasjoner og spesialpedagogisk kompetanse. Helsestasjonen har helsesykepleiere med flere ulike sertifiseringer og spesialiseringer, jordmor og lege. Barnevernstjenesten har i hovedsak tilsatte som er barnevernspedagoger og sosionomer. PPT har logoped, barnehagelærer, sosionom, og ansatte med master i spesialpedagogikk. Psykisk helse har psykolog, sykepleiere og vernepleiere med relevante videreutdanninger i tillegg til helsefagarbeidere med og uten videreutdanning. Legetjenesten har leger, sykepleiere og helsesekretærer. I Kulturavdelingen er ansatte som arbeider direkte mot barn og unge, hovedsakelig barne- og ungdomsarbeidere og lærere innenfor ulike kulturfag.

Til tross for relativt bred og sammensatt kompetanse rapporteres det om utfordringer knyttet til å beholde og rekruttere kvalifiserte ansatte. Dette gjelder innenfor alle avdelingene. Ved stillingsutlysninger er det færre kvalifiserte søkere enn tidligere samtidig som at kravet om kompetanse øker, eksempelvis mangler flere barnevernstjenestens ansatte videreutdanning eller master som er et framtidig krav. Utskiftninger i stab og i ledelse er også en utfordring.

Flere ser også behov for annen kompetanse inn i framtida. Barnehagene melde om behov for barnehagelærere med videreutdanning, skolene melder at de ser behov for og ønsker miljøterapeuter, barneverntjenesten uttrykker behov for mer kompetanse på veiledning, familieterapi med mere og helsestasjonen har behov for mer kompetanse på psykisk helse, eksempelvis psykolog.

4.2 Tiltak

Kartleggingen viser at alle avdelingene jobber forebyggende:

Barnehagene og skolene jobber i stor grad med det som tidligere har blitt beskrevet som universell forebygging, tiltak som rettes mot alle. Det er stort fokus på å øke kvaliteten på det allmennpedagogiske tilbudet og få til gode systemer for inkluderende lek og læring for å gi alle barn og unge et godt utgangspunkt. Det jobbes også for å fremme god helse og godt psykososialt miljø gjennom eksempelvis programmet Zippys venner på barneskolene. Det er fokus på samarbeid mellom barnehage/skole og hjem.

Kulturavdelingen har fokus på fritid og den effekten deltakelse i fritidsaktiviteter og opplevelse av mestring har på barn og unge som forebygging. Det jobbes derfor for å gi flest mulig barn og unge muligheter til å være med på aktivitet i fritiden eksempelvis gjennom fritidsstipendet.

Helsestasjonen jobber systematisk med forebygging gjennom svangerskapsomsorg, barselomsorg og helsestasjonsprogrammet som innebærer ulike tiltak for oppfølging og veiledning av barn og foreldre. Videre følger tjenesten opp med skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom. Gjennom skolehelsetjenesten gjøres mange ulike tiltak i samarbeid med skolene gjennom skoleåret.

PPT og barnevernstjenesten jobber i større grad enn de andre avdelingene med det vi beskriver som selektiv og induktiv forebygging. Det vil si mot de som har forhøyet risiko eller høyere risiko for å skulle få problemer. PPT jobber med å styrke kompetanse og gi støtte til både barnehager, skoler og foresatte.

Barnevernstjenestens forebyggende arbeid handler i stor grad om veiledning og styrking av kompetanse, eksempelvis har tjenesten de siste årene hatt fast tilstedeværelse på kommunens største barneskole hver uke. I tillegg vil mange av tiltakene som settes inn overfor barn og deres familier også ha forebyggende element.

Legetjenesten oppgir at deres forebyggende arbeid med målgruppen i stor grad er i samarbeid med eksempelvis helsestasjon eller psykisk helse.

Kommunen har utover dette flere tverrfaglig sammensatte grupper som jobber forebyggende. Byggende team har fokus på universell forebygging og oppvekstmodellen, mens andre team som Tidlig innsatsteam i større grad kan jobbe med konkrete tiltak rettet mot barn/ungdom eller grupper hvor risikoen er forhøyet eller høy.

På kartlegging av behov for tiltak framover nevnes behov for et større team som kan jobbe med familieveiledning og jobbe ut mot barn og unge og deres familier. Det er behov for enda bredere kompetanse og bedre organisering av det tverrfaglige, spesielt når det skal jobbes med enkeltindivid og familier. Det meldes om at dette kan organiseres bedre og med fordel bli mer systematisk. Det kommer også fram at en med fordel kan bli bedre på evaluering og måling av effekt på tiltak.

5. Mål, tiltak, ansvar og organisering

Mål og tiltak bygger på intensjonen med barnevernsreformen, mål og strategier fra kommuneplanens samfunnsdel, kommunens oppvekstmodell og prioriteringer fra folkehelseoversikten for Trysil kommune.

Det er utarbeidet et hovedmål som operasjonaliseres gjennom seks delmål. Under delmålene er det utarbeidet en liste med tiltak, og under tiltakene en tabell som viser til hvilke tiltak som støtter opp under hvilke delmål. Målene er forsøkt utarbeidet språkmessig på en slik måte at de skal være enkle å forstå.

Arbeidsgruppen har utarbeidet tiltakene etter KS sin metode med logiske kjeder (en metode anbefalt for å finne tiltak som virker) og på bakgrunn av faglige vurderinger og erfaringer av arbeidsgruppens medlemmer. De prioriterte tiltakene vurderes å være tiltak som med stor sannsynlighet vil kunne gi måloppnåelse.

Arbeidsgruppen vurderer det som viktig å starte opp med noen tiltak som kan prøves ut og evalueres. Andre og nye tiltak vil kunne komme avhengig av utviklingen framover og arbeides inn ved revidering av planen.

5.1 Mål

Hovedmål	
Trysil kommune skal gi gode tjenester til barn, unge og deres familier. Vi skal være tidlig ute for å hjelpe, samarbeide på tvers av fagområder og jobbe godt sammen. Vi skal alltid tenke på hva som er best for barnet.	
Delmål 1	Vi skal jobbe for at barn, unge og deres familier får hjelp tidlig og fra riktig tjeneste slik at problemene ikke blir større.
Delmål 2	Vi skal samarbeide på tvers av fagområder slik at tjenester blir best mulig for barn unge og deres familier.
Delmål 3	Vi skal jobbe for at hjelpen til barn, unge og deres familier er godt organisert og at alle vet hvem som har ansvar for hva. På den måten skal alle få den hjelpen de trenger.
Delmål 4	Vi skal ha et oversiktlig hjelpeapparat for barn, unge og deres familier med ansatte som har riktig og nødvendig kompetanse
Delmål 5	Vi skal jobbe for å ha gode tiltak som er tilpasset behovet hos barn, unge og deres familier.
Delmål 6	Vi skal gi barn, unge og deres familier mulighet til å si sin mening og påvirke tjenestene som gis. Vi skal sikre at rettighetene deres blir ivaretatt.

5.2 Tiltak

Tiltak	
1	<p>Beskrivelse tiltak</p> <p>Innføring av URO-metoden URO-metoden er et samtaleverktøy for å ta opp uro og bekymring for barn og unge med den det gjelder. Tiltaket skal bidra til at terskelen for å komme inn tidlig senkes. Mange som jobber med barn og unge opplever at det kan være vanskelig å ta opp bekymringer med barna og foreldrene det gjelder. Målet er å gi ansatte metoder som hjelper ansatte å ta den viktige samtalen før utfordringene blir for store og det blir for vanskelig Ved å få metoder for å ta opp uro og bekymringer på et tidlig stadium med den det gjelder på en gjennomtenkt og konkret måte, vil sannsynlighet for god dialog og åpent samarbeid øke. Dette er et universelt forebyggende tiltak som vil kunne bidra til bedre og mer åpent samarbeid med barn, unge, foreldre og samarbeidspartnere.</p>
	<p>Organisering</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. En gruppe ansatte på tvers av avdelingene i oppvekst kurses som URO-trenere. 2. URO-trenere gjennomfører videre opplæring ut i de enkelte avdelingene i oppvekst. 3. Det må utarbeides en implementeringsplan for opplæring av ansatte i metoden
	<p>Tidsperspektiv</p> <p>Opplæring av URO-trenere innen utgangen av 2025 Internkursing av ansatte i oppvekstavdelingene innen utgangen av 2026</p>
	<p>Ansvar og økonomi</p> <p>Kommunalsjef oppvekst Tiltak innarbeides i budsjett for 2025 og 2026</p>

Tiltak	
2	<p>Beskrivelse tiltak</p> <p>Utrede samarbeidsformer for tjenester til barn og unge og deres familier Utrede samarbeidsformer mellom alle de kommunale tjenestene til barn og unge og deres familier som kan sikre helhetlige tjenester. En samarbeidsform som kan gjøre det enklere for brukerne ved at de eksempelvis kan henvende seg et sted for å få profesjonelt og helhetlig tilbud. I en slik utredning vil det kunne være aktuelt å se og vurdere organiseringer som familiens hus, familieveiviseren eller annet</p>
	<p>Organisering</p> <p>Det settes sammen en arbeidsgruppe som får i oppgave å gjennomføre utredningen.</p>
	<p>Tidsperspektiv</p> <p>Mandat og arbeidsgruppe settes ned innen utgangen av 2024 Utredningen gjennomføres med en innstilling innen utgangen av 2025</p>
	<p>Ansvar og økonomi</p> <p>Kommunalsjef for oppvekst Tiltak innarbeides i budsjett for 2025</p>

Tiltak	
3	<p>Beskrivelse tiltak</p> <p>Strukturering og formalisering av kommunens tverrfaglige samarbeidsfora</p> <p>Kommunen har i dag flere ulike tverrfaglige samarbeidsfora og møtearena for arbeid med barn og unge og deres familier. Det er behov for en gjennomgang av disse. Det må gjøres en nøye vurdering av hva som skal videreføres, hva det er behov for å utvikle framover og at det settes i et system ut fra dagens og framtidens behov.</p> <p>Det bør også ses på mulighet for å profesjonalisere møtene med eksempelvis faste møtemaler og tydelige krav/forventninger til møtedeltakere. Dette vil kunne bidra til mer effektivt tverrfaglig samarbeid hvor fokus er på hvordan vi best kan hjelpe/støtte brukerne sammen.</p>
	<p>Organisering</p> <p>Det settes sammen en arbeidsgruppe som får i oppgave å kartlegge og evaluere dagens tverrfaglige samarbeidsfora/møtearena og behov. Gruppen skal også utarbeide forslag hvordan dette kan være framover.</p>
	<p>Tidsperspektiv</p> <p>Oppstart høsten 2024 og ferdigstilles innen 2025.</p>
	<p>Ansvar og økonomi</p> <p>Kommunalsjef for oppvekst i samarbeid med ledere for alle enheter i oppvekst</p>

Tiltak	
4	<p>Beskrivelse tiltak</p> <p>Utvikle interne støttesystem i skoler og barnehager For å tidligst mulig kunne støtte og hjelpe barn og ungdommer slik at de kan nå sitt læringspotensial uavhengig av individuelle forskjeller bør det jobbes videre med å utvikle og bygge opp interne støttesystem i skoler og barnehager. Støttesystemene skal være ansatte som allerede jobber i skolene og barnehagene som har kompetanse innenfor ulike områder eller erfaring som kan være nyttig for andre ansatte. Disse kan støtte og veilede andre når tiltak skal iverksettes. De som skal være en del av de interne støttesystemene må få mulighet til kompetanseheving.</p>
	<p>Organisering</p> <p>Hver barnehage og skole oppretter et støtteteam som får veilednings- og støtteansvar. De ansatte som skal være en del av støtteteamene skoler og barnehager for dette. Denne kompetansehevingen ivaretas gjennom kompetansehevingsprogram som Trysil kommune i samarbeid med Sør-Østerdalsregionen er inne i.</p>
	<p>Tidsperspektiv</p> <p>Pågår. Kompetanseutviklingsprogram går til 2025 med mulighet til forlengelse</p>
	<p>Ansvar og økonomi</p> <p>Kommunalsjef i samarbeid med rektorer og styrere i skolene og barnehagene</p>

Tiltak	
5	<p>Beskrivelse tiltak</p> <p>Opprette miljøterapeutisk team Opprette og utvikle en lavterskel-tjeneste som kan jobbe direkte med tiltak og veiledning for barn, unge og deres familier. Tjenesten skal kunne gi tilbud på ettermiddag og kveld – når brukerne har behovet. Tjenesten skal samarbeide med alle instanser som brukerne er i kontakt med.</p>
	<p>Organisering</p> <p>Det settes sammen en tverrfaglig sammensatt styringsgruppe som får i oppgave å kartlegge og utvikle et slik tilbud.</p>
	<p>Tidsperspektiv</p> <p>Oppstart høsten 2024/våren 2025</p>
	<p>Ansvar og økonomi</p> <p>Kommunalsjef for oppvekst og Kommunalsjef for helse og mestring Eventuelle tiltak innarbeides i budsjett for 2025</p>

Tiltak	
6	Beskrivelse tiltak
	<p>Budsjettpost tverrfaglig innsats</p> <p>Det avsettes en egen budsjettpost som kan brukes til tidlig innsats og tverrfaglige tiltak rettet mot barn og unge og deres familier. Målet er at tiltak raskt skal kunne prøves ut og iverksettes når behov avdekkes. Eksempelvis avlastende tiltak for familier uten at det må foreligge utredning og vedtak fra barnevernet og/eller Tildelerenheten.</p>
	Organisering
	Budsjettposten disponeres av en tverrfaglig sammensatt gruppe og må ses opp mot tiltak 3 (Strukturering og formalisering av kommunens tverrfaglige samarbeidsfora).
	Tidsperspektiv
	Det er et mål å iverksette tiltaket fra 2025, men vil avhenge av arbeid med tiltak 3.
	Ansvar og økonomi
	Kommunalsjef for oppvekst Tiltak innarbeides i budsjett for 2025

Oversikt over hvilke delmål tiltakene treffer						
Delmål /Tiltak	1	2	3	4	5	6
URO metoden	x	x		x		x
Utrede samarbeidsformer	x	x	x	x	x	x
Samarbeidsfora og møtestruktur	x	x	x	x	x	x
Utvikle interne støttesystem i skoler og barnehager (øke kompetanse ute)	x		x		x	
Miljøterapeutisk team	x	x	x	x	x	x
Budsjettpost tverrfaglig innsats	x	x	x		x	x

6. Referanser

Prop. 73 L (2016–2017) Endringer i barnevernloven (barnevernsreform) og Innstillingen Innst. 354 L (2016–2017).

Oppvekstprofilen Trysil 2023

Ungdata Trysil 2023

Folkehelseinstituttet, kommunehelsa statistikkbank

SSB

BUFDIR.no

Folkehelseinstituttet 2020: Tiltak for barn og unge med atferdsvansker eller som har begått kriminelle handlinger <https://www.fhi.no/publ/2020/tiltak-for-barn-og-unge-med-atferdsvansker-eller-som-har-begatt-kriminelle/>

Rundskriv Q-16/2013 Forebyggende innsats for barn og unge
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/rundskriv_q16_2013.pdf